

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ВИДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Психологічне консультування

(назва освітньої програми)

Рік навчання 4, семестр 7/8

Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

053 Психологія

(шифр, назва)

Освітній рівень

Бакалаврський

Кафедра та викладач

Кафедра теоретичної і консультативної психології

Викладач: Попелюшко Р.П.

Лінк на профіль викладача у Google Scholar <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=kqDgqvIAAAAJ>

E-mail: r.p.popeliushko@udu.edu.ua

Лінк на курс в Moodle: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9131>

I. Основна мета/цілі навчання

Поглиблення знань, майбутніх практичних психологів, з прийомів та навичок проведення різних видів психологічного консультування, вивчення психологічних особливостей клієнтів з різними видами консультативного запиту.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна обов'язкова

Цикл професійної підготовки

III. Обсяг навчальної дисципліни

<i>Кількість кредитів</i>	<i>6</i>
<i>Загальна кількість годин</i>	<i>180</i>
<i>Лекційні заняття</i>	<i>34</i>
<i>Семінарські/практичні заняття</i>	<i>46</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>100</i>

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Види психологічного консультування. Загальні характеристики видів психологічного консультування. Спеціальні вимоги, що пред'являються до різних видів психологічного консультування.

Тема 2. Особливості консультування із комунікативних й соціально-перцептивних проблем. Консультування з проблем відсутності інтересу до людей. Консультування з проблем невміння залучати до себе увагу, робити позитивне враження на людей. Консультування з

проблем невміння висловлювати компліменти й правильно реагувати на них. Консультування з проблем невміння точно сприймати й оцінювати соціальні ролі людей.

Тема 3. Особливості консультування із проблем міжособистісного спілкування. Основні проблеми в міжособистісних відносинах людей, причини їхнього виникнення. Консультування з проблем особистих взаємин клієнта з людьми. Консультування з проблем відсутності взаємних симпатій в особистих людських відносинах. Консультування з проблем наявності антипатій у спілкуванні клієнта з людьми. Консультування з проблем нездатності клієнта бути самим собою. Консультування з проблем неможливості ефективної ділової взаємодії клієнта з людьми. Консультування з проблем нездатності клієнта бути лідером. Консультування з проблем нездатності клієнта підкорятися іншим. Консультування з проблем невміння клієнта попереджати й вирішувати міжособистісні конфлікти.

Тема 4. Особливості консультування із проблем, пов'язаних з особистими життєвими невдачами. Консультування з проблем невдачі особистого характеру. Консультування з проблем невдачі в розвитку потреб й інтересів. Консультування з проблем невдачі в зміні емоцій і почуттів. Консультування з проблем невдачі в корекції недоліків темпераменту й характеру. Консультування з проблем невдачі в подоланні комплексів.

Тема 5. Особливості консультування із проблем самопочуття й стану здоров'я. Консультування із проблем психогенних серцевих захворювань. Консультування із проблем психогенних порушень травлення. Консультування клієнтів з психосоматичними порушеннями. Консультування із проблем мінливості настрою клієнта. Консультування із проблем депресивних станів. Консультування із проблем зниження працездатності. Консультування із проблем безсоння. Консультування із проблем емоційних розладів.

Тема 6. Консультування клієнтів у кризових станах. Консультування при переживанні провини. Особливості консультування клієнтів, які плачуть. Консультування несамотійних і маломотивованих клієнтів. Консультування клієнтів із суїцидальними намірами. Консультування клієнтів, котрі переживають втрату. Особливі рекомендації для консультантів, котрі працюють з кризовими клієнтами. Консультування тривожних клієнтів. Консультування при реакціях страху та фобіях. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів. Консультування клієнтів, що висувають завищені вимоги. Консультування при переживанні втрати. Особливості розмови з вмираючою людиною. Консультування при сексуальних проблемах.

Тема 7. Психологічне консультування клієнтів різних типів особистості. Консультування асоціальних особистостей. Консультування адиктивних особистостей. Консультування істеричних особистостей. Консультування obsесивних особистостей. Консультування параноїдальних особистостей. Консультування шизоїдних особистостей.

Тема 8. Психологічне консультування в сфері освіти. Цілі, принципи і завдання психолого-педагогічного консультування. Основні форми групового психолого-педагогічного консультування. Консультування батьків та педагогів щодо взаємодії з дітьми різного віку. Консультування з розвитку здібностей школярів. Консультування з проблем шкільної адаптації та успішності. Консультування з проблем профілактики дитячої злочинності, наркоманії та алкоголізму.

Тема 9. Особливості психолого-педагогічного консультування. Психологічне консультування дошкільників та їх батьків. Психологічне консультування молодших школярів та членів їх родини. Психологічне консультування особистості підліткового віку. Психологічне консультування особистості юнацького віку.

Тема 10. Консультування батьків із приводу складнощів у взаєминах з дітьми. Проблеми консультування батьків. Корекція позицій батьків стосовно дитини. Корекція стосунків батьків і дитини. Консультування батьків із приводу проблем і складнощів у житті дитини. Консультування батьків із приводу їхніх власних проблем.

Тема 11. Основи ділового консультування. Психологічне ділове консультування: поняття та основні завдання. Історія виникнення ділового консультування. Зміст, напрямки та функції психологічної підтримки працівників організації. Специфіка психологічної роботи практичного психолога в організації.

Тема 12. Особливості застосування методів роботи при діловому консультуванні. Діагностичне інтерв'ю. Групова дискусія. Аналіз конкретних ситуацій. Мозкова атака. Метод «6-3-5». Метод «mindmap». Гра. Евристичні методи. Метод синектики. Проективні методи. Коучінг.

V. Результати навчання

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та психологічного консультування, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів і характеризуються комплексністю й невизначеністю умов.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК12. Здатність до ведення консультативної практики відповідно до сфери професійної діяльності та в різних умовах емоційного навантаження: від планового до кризового.

СК13. Здатність спрямовувати психічну діяльність клієнта до осмислення власних психологічних проблем, оцінки своїх ресурсів та їх застосування.

СК14. Здатність підібрати доступні для клієнта практики емоційно-когнітивного врегулювання і методики психокорекції.

Результати навчання

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форма підсумкового контролю – залік/іспит.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; **0 – 34 балів** з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу*

Нормативна база освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова доступна за посиланням <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>, там здобувачі зможуть ознайомитись з такими нормативними документами:

Статут УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова, Правила внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про запобігання булінгу, Положення про академічну доброчесність УДУ, Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про формування вибіркової частини робочих навчальних планів УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основні джерела для вивчення навчальної дисципліни:

1. Лозінська Н.С., Пішко І.О., Олійник В.О., Хоружий С.М., Сириця М.В. Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей. Київ : ЦУЛ, 2023. 90 с.
 2. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
 3. Опанасенко Л. А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон, 2019. 134 с.
 4. Основи психоконсультування: навч. посіб./ упоряд. і ред.. Т. Л. Надвичина. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 194 с.
 5. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування: навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андреева. Чернівці : ЧНУ. 2019. 356 с.
 6. Управлінське консультування в трансформаційній економіці : навч. посібн. / За ред. В. І. Захарченко. Київ : Фенікс, 2020. 335 с.
-